

ПРИМЕРАК ЗА УЧЕНИКА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ЗАВРШНИ ИСПИТ НА КРАЈУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ТЕСТ
СРПСКИ ЈЕЗИК

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ОБРАЗАЦ

ИМЕ, ИМЕ ЈЕДНОГ РОДИТЕЉА/ДРУГОГ ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА, ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ БРОЈ УЧЕНИКА

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ОСНОВНА ШКОЛА _____
МЕСТО _____
ОПШТИНА _____

ПОТПИС ДЕЖУРНОГ НАСТАВНИКА

Резултати се могу погледати на порталу **Моја средња школа**: <https://mojasrednjaskola.gov.rs> уносом јединственог идентификационог броја ученика (десетоцифрена шифра ученика). Ради преузимања скенираног теста у пдф формату, у делу где су доступни резултати завршног испита, неопходно је унети јединствену шифру теста.

Јединствена шифра теста: 228202313023

Уколико родитељ / други законски заступник има налог на порталу **Мој есДневник** или има налог на **Порталу за електронску идентификацију eID.gov.rs**, којим приступа порталу **Мој есДневник**, тада, осим увида у резултате завршног испита, на порталу **Моја средња школа** може искористити и неку од следећих електронских услуга: подношење приговора на резултате завршног испита, подношење електронске листе жеља и подношење електронске пријаве за упис у средњу школу.

УПУТСТВО ЗА РАД

- Тест садржи **20** задатака, које треба решити за **120** минута.
- Пиши читко, ћириличким словима, водећи рачуна да твоји одговори буду разумљиви, али и граматички и правописно исправни.
- Када решаваш задатке у којима се од тебе очекује да нешто допишеш, увек користи пуне називе; скраћенице нису дозвољене (нпр. треба писати *именица*, а не *им.*, или *лока̀тив*, а не *лок.* и слично).
- Попуни тест **плавом хемијском оловком** (током рада можеш да користиш графитну оловку и гумицу).
- Одговор који је написан само графитном, црном хемијском или „пиши-бриши“ оловком неће бити признат.
- У задацима са понуђеним одговорима неће бити признати преправљани одговори.
- У задацима са понуђеним одговорима у којима је само један одговор тачан, добијаш 0 бодова ако поред тачног одговора означиш и неки нетачан.
- Немој ништа уписивати на QR кодове ( ) који се налазе на свакој страни теста.
- Обрати пажњу на то да се задаци разликују по начину на који треба да даш одговор.

У неким задацима изабраћеш тачан одговор тако што ћеш обојити одговарајући кружић. У задацима у којима постоји више тачних одговора потребно је обојити више кружића. Води рачуна о томе да кружић мора бити обојен, јер ће само тако одговор бити признат.

ПРИМЕР ОБОЈЕНИХ КРУЖИЋА
У задатку са једним тачним одговором
Који је главни град Републике Србије? Обој кружић испред тачног одговора.
☐ Нови Сад
☒ Београд
☐ Ниш
☐ Крушевац
У задатку са више тачних одговора
Обој кружиће испред израза чији је збир 5.
☒ 2 + 3
☐ 1 + 2
☒ 4 + 1
☐ 2 + 4
☐ 3 + 5

- Ако завршиш раније, предај тест и тихо изађи.

Желимо ти много успеха на испиту!

ЗАВРШНИ ИСПИТ НА КРАЈУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**ТЕСТ
СРПСКИ ЈЕЗИК**

Прочитај одломак из текста *Из усјомена и животиа* Јована Цвијића, а затим одговори на захтеве.

Не може се рећи да је поље мога искуства у детињству било пространо; нису увек били ни најбољи извори. Али дух и у малим и мало културним приликама несвесно одабира оно што јесте за њега, чиме ће себе формирати и зидати унутрашњу зграду. На то је, поред онога што сам од своје мајке наследством добио, она и иначе највише утицала.

Моја мајка је била средњег раста, нежнога здравља; добила је запаљење плућа кад сам био у првом разреду основне школе, које се понављало и прешло у сушицу. Умрла је на годину дана пре него што сам положио докторат. Сигурно нисам од своје слабуњаве мајке наследио физичку природу, већ од оца. До прве године сам, по причању моје тетке Петре, био кржљаво дете које је често боловало и над којим се стално морало лебдети. Доцније, за време основне школе и гимназије, нисам никад био озбиљно болестан, осим што сам једанпут, у шестом разреду гимназије, добио жутицу.

Ја сам мајку запамтио слабуњаву, повучену у себе, често занесену мислима. Ретки су били тренуци правог расположења, када је била радосна, и тада су се од ње чуле лепе и паметне речи. Било је тренутака када је говорила само у изрекама. Иако неписмена, имала је своју мудрост и свој начин понашања у животу. Имала је много такта и уздржљивости, и не зна се да се икада с киме завадила. Отуда је у варошици јако поштована. Али њен цео живот није био спољашњи већ унутрашњи, усредсређен на љубав и ред у кући. С толико је осетљивости лебдела над својима да је занемарила себе и своје слабо здравље. Нехотично и неприметно она је водила не само све у кући већ и многе од сродника, утолико лакше што су сви осећали да их воли. Ја сам још у првом детињству од мајке знао који су добри и паметни људи у Лозници, а које треба избегавати. [...]

Будући да моја мајка није била говорљива, ја од ње нисам научио народних умотворина, или мало; већ од тетке Петре, која је знала напамет приче Вукових збирки, знала и држала обичаје, познавала многе народне лекове, пратила шта се догађа; услед тога смо је доцније називали „књижевником“. Моја мајка није показивала много одлучности, али као да је сву своју способност за одлучност усредсредила у план да ме „да у науке“, јер је врло ценила науку или „учевност“, како се онда у Лозници говорило. Решила се била да на то жртвује и остатак свога имања које је донела у мираз. Без те њене жеље и јаке воље мучно бих отишао даље од Лознице, где је постојала само дворазредна гимназија. Не могу с поузданошћу тврдити откуда мојој неписменој мајци то необично поштовање науке и учених људи. Можда је то остатак наше старе цивилизације, која се и у том облику сачувала, као траг, у патријархалном друштву, нарочито у близини манастира. На примедбу оца и осталих сродника да је више школовање детета немогућно издржати, она је говорила да „треба почети, а даље ће Бог помоћи“. Кад бих се враћао о распусту кући из Шапца, доцније из Београда, мајка је око мене стварала тишину, угодност, готово неку врсту неприкосновености. Осим ње, нико није смео ући у собу у којој сам читао. Ако је неко од сродника дошао, она би га разговором забављала, све док ја не бих сам изашао.

Нико не може као мајка да изазове врлине и развије самопоуздање код свога сина. Безбројне ме везе и сада везују са мајком, које више осећам него што их могу изразити. Од ње сам наследио навику да увек тежим за бољим и истинитим, и познату патријархалну пристojност. Она ме је инспирисала дубоким, иако неодређеним, тежњама ка највишим идеалима.

1. Кога су у породици Јована Цвијића називали „књижевником“?

Обој кружић испред тачног одговора.

- мајку Јована Цвијића Јована Цвијића
 тетку Јована Цвијића оца Јована Цвијића

2. Обој **кружиће** испред одговарајућих тумачења одломка из аутобиографије Јована Цвијића *Из усјомена и животоша*.

- Аутор наглашава да је у детињству имао богата искуства, и то илуструје најупечатљивијим догађајима из своје ране младости.
 Описујући патријархалну средину друге половине XIX века, аутор указује на могућност да и жена испољи своју вољу.
 Појединац се и у слабо развијеним срединама формира тако што несвесно усваја духовне вредности које одговарају његовој личности.
 Аутор се присећа, позивајући се и на речи тетке Петре, како је често и озбиљно боловао током већег дела школовања и младалачког доба.
 Да би омогућила сину даље школовање, које је подразумевало његов одлазак из родног места, мајка је одлучила да прода имање које је донела у мираз.
 Мајка није никога пуштала код сина зато што је желела сву његову пажњу да задржи само за себе.

3. Обој **кружиће** испод **именица** у следећој реченици.

Моја мајка није показивала много одлучности.

-

4. Обој кружић испред примера у којем запажаш **две предикатске реченице**.

- Мајка ме је инспирисала дубоким тежњама ка идеалима.
 До прве године сам, по причању моје тетке Петре, био кржљаво дете.
 Доцније, за време школовања, нисам никад био озбиљно болестан.
 Мајка је имала своју мудрост и била јако поштована.

5. Обој кружић испред назива **падежа** у којем је употребљена подвучена синтагма.

Ретки су били тренуци правог расположења.

- номинатив генитив акузатив инструментал

6. Одреди **врсту** подвучене **зависне реченице**.

С толико је осетљивости лебдела над својима да је занемарила себе и своје слабо здравље.

Обој кружић испред тачног одговора.

- узрочна   намерна   поредбена   последична   изрична

7. Одреди **службу** подвученог **реченичног члана**.

Моја мајка је била средњег раста.

Обој кружић испред тачног одговора.

- прилошка одредба   именски део предиката
 неправи објекат   прави објекат

8. У наведеној реченици употребљен је придев који у женском роду гласи *радосна*, а у мушком роду гласи *радосѝан*. Упореди та два облика и напиши које су **гласовне промене** извршене у подвученој речи.

Ретки су били тренуци правога расположења, када је била радосна.

---

9. Одреди **врсту** подвучене **синтагме**.

За време гимназије и основне школе никада нисам био озбиљно болестан.

Врста синтагме: _____

10. Одреди **значење** подвучене **речи**.

Немој бити субјективан!

Обој кружић испред тачног одговора.

- страствен   себичан   пристрасан   упоран   непријатан

11. Обој кружић испред назива **дијалекта екавског изговора** који је ушао у основу српског књижевног језика.

- косовско-ресавски   шумадијско-војвођански
 призренско-тимочки   источнохерцеговачки

12. Обој **кружиће** испод речи у наведеној реченици које треба писати **великим почетним словом**.

Град горњи милановац налази се у централној србији, уз реку деспотовицу.

13. Обој **кружиће** испред два датума који су написани у складу с правописом.

14. V. 1982. 18. III 2013. 26. 8. 1786. 30. 10 1908. 22. 12. 1853

14. Обој **кружиће** испред реченица у којима су примењена правописна правила о **спојеном и одвојеном писању речи**.

- Неби требало да касниш, јер је то не поштовање туђег времена.
 Неби сте од нас ни тражили савет да вам је непотребан.
 Небих волео да завлада неповерење међу људима.
 Не бисмо се трудили кад би успех био сасвим неизвестан.
 Не би они то питали да су незаинтересовани за такмичење.

15. Обој **кружић** испред имена књижевника на којег се односе наведени биографски подаци.

Један је од најпознатијих српских писаца из Босне и Херцеговине. Његова позната дела су сатирична комедија *Јазавац ђред судом*, приповетке *Јаблан*, *Мрјуга*, *Мрачајски ђрошо*, *Кроз мећаву* и друге, објављене у збиркама *С ѿланине* и *исјод ѿланине* и *Јауци са Змијања*.

Бранко Ђопић Иво Андрић Петар Кочић Милован Глишић

16. Прочитај одломак из приповетке *Прва бразда* Милована Глишића, па одреди **облик казивања** у подвученим реченицама.

Освртала се небројано пута и гледала Огњана. Видела је кад је узорао чак и трећу бразду!

Обузе је нека чудна радост. И плаче јој се – и смеје јој се. Не зна ни сама зашто! Мало, па тек прозбори онако сама: „Та ред је једном да и мене бог обрадује! И зар ја нисам срећна? Ко то каже! Те како сам срећна! Море, имам ја сина! Имам домаћина, хеј!” [...]

Душанка не памти да је икад видела мајку веселију него тад кад се вратила с њиве иза лаза... Дошла је кући певушећи неку веселу песмицу.

Обој **кружић** испред тачног одговора.

приповедање монолог дијалог описивање

17. Прочитај одломак из народне епске песме *Диоба Јакшића*, па одговори на захтев.

Лијепо се браћа погодише,
очевину своју под'јелише:
Дмитар узе земљу Каравлашку,
Каравлашку и Карабогданску,
и сав Банат до воде Дунава;
Богдан узе Сријем-земљу равну,
Сријем-земљу и равно Посавље,
и Србију до Ужица града;
Дмитар узе доњи крај од града
и Небојшу на Дунаву кулу;
Богдан узе горњи крај од града
и Ружицу цркву на сред града.
О мало се браћа завадише,
да око шта, веће ни око шта:
око врана коња и сокола;
Дмитар иште коња старјешинство,
врана коња и сива сокола,
Богдан њему не да ниједнога.

Који **мотив** уочаваш у наведеним стиховима?

Обој кружић испред тачног одговора.

☐ жалост за братом	☐ неверна љуба
☐ јуначки мегдан	☐ посвађана браћа

18. Прочитај стихове из песме *Рајар* Вељка Петровића, а потом одговори на захтев.

Пред ногама му полегле, спокојне,
Богате бразде, и како их гледа,
Ко своја добра и марљива чеда,
Безмерна нежност облива му знојне

Боре, у мрачној борби узоране.
Он воли земљу ту, на којој стоји,
Напорним радом, знојем што је гноји,
На којој своје он тавори дане.

Он са ње кличе, с ње га сета мори...
И када семе нечујно пуцкета,
Ил' класје шушти, гиба се сред лета:
Он то разуме, то му земља збори.

Обој **кружиће** испред назива **стилских фигура** које уочаваш у подвученим стиховима.

- градација   хипербола   ономапопеја   контраст   персонификација

19. Прочитај песму *Труба* Момчила Настасијевића, па одговори на захтев.

Шта вреди плаветно небо,
и зумбул и девојче и ласте лет.
Негде запева труба.

То иза гора и вода
лелек* је рушне** сељанке.

Род смо.
Кад умре човек,
и моје срце рушно је.

Откини зумбул с груди,
погни главу;
војника хоће да закопају,
а њему тако се живело.

Шта вреди поп што моли,
па крстача, па име,
неће се војник вратити у село,
неће пољубити коју воли.

Откини зумбул с груди,
погни главу.
Негде запева труба.

*лелек – изражавање жалости кукњавом

**рушан – онај који је у жалости за неким, носи црнину

Обој **кружиће** испред одговарајућих тумачења песме.

- Трагедију непознатог војника лирски субјекат доживљава као личну.
- Мотив трубе употребљен је како би се у песми истакла радост живота.
- Лирски субјекат осуђује равнодушност девојке према погинулом војнику.
- Користећи императив, песник позива читаоце на отпор и побуну против непријатеља.
- Откидање зумбула је позив читаоцу да саосећа са болом због прекинуте младости.

Роман *Покошено њоље* Бранимира Ћосића говори о дечаку Ненаду који је са породицом из Београда избегао у Ниш током Првог светског рата. Када је његов ујак Жарко кренуо да се прикључи војсци у борби против аустријских окупатора, Ненад, старатајка (бака) и Јасна одлазе на железничку станицу да се с њим поздраве.

Прочитај одломак из романа, па одговори на захтев у **20. задатку**.

Ненад је ишао сам, носећи под мишком мали пакет: вунени грудњак за Жарка, вунене чарапе, још топле гурабије, које је месила и пекла старатајка, увијене у тај грудњак и чарапе. Туба аспирина и кутија од сто цигарета. И то је био цео пакет. Војнички. За Ненадом су журиле Јасна и старатајка. Радост која би им се оцртала зачас на лицу била је застрашена и збуњена. Нису смеле да погледају једна у другу. То је Ненад приметио и било му чудно.

Станица је страховито заударала на поквашене кожухе и коње. Оно житко жуто блато вукло се свуда, али овде, помешано са црном угљеном прашином, било је сиво. Свет је врвио грајећи ходницима. Ненад и његови изиђоше на затворен перон.

Одједном, из магле и паре изјури воз и стаде крај самог перона. Настаде велика ларма. Иза окићених и отворених прозора вагона чула се песма.

Ненад осети страх. Сви ти млади поднаредници личили су једни на друге. У гужви изгуби дах: како познати Жарка? Ако га изгубе? Јасна поче викати, махати руком, очајно се борећи да прође кроза свет који на њу није обраћао пажњу.

– Жарко, Жарко...

Из стиске изрони један крупан војник. Ненад га у први мах не познаде. Онда дође осмех Жарков, широк, блиставих зуба. Ненад га познаде: то је био Жарко, а ипак, није био он; као поткресано дрво, нешто је на њему недостајало иако је био обучен као и сви, стегнут у сиви шињел. Ненаду се непрестано чинило као да је го, некако празан. Од тога поче осећати нелагодност. Узбуди се. Најзад примети: Жарко није имао своје велике косе.

Жарко се распитивао о Мићи. Јасна је одговарала. Ненад, остављен по страни, ухвати полако Жарка за руку. Ујак се трже, помилова га по образу, прихвати му руку и одмах га заборави. Ненад је целога дана смишљао шта ће све рећи ујаку (рат је за њега био још увек могућност да се дође до лепих ствари: коња, револвера, дурбина, ко зна још чега...). Међутим, сад уопште није мислио на то. Насред перона, под великом лампом, која се клатила, једна група од десетак војника запева у хору *Боже њравде*. Гласови, сложни и хармонични, били су свежи, млади, звонки. На перону се све утиша: сузе навреше Ненаду на очи, груди су му се надимале, шириле...

Боже њравде, њи шњо сјасе

Од њројасњи до сад нас...

У сазвучје песме улете прво један висок, заплашен и треперав женски глас, који се одмах, сломљен, изгуби. Али га други прихватише, нови женски, нови мушки гласови, и сам Ненад, ван себе од узбуђења, запева:

Чуј и од сад наше њласе...

Цела је станица са својим сигналним звонима, са својим телеграфским жицама што хује кроз ноћ и маглу, са својим локомотивама што се, маневришући, завијају у шиштећу пару, учествовала у песми. Све је певало.

Воз је дотле стајао чекајући у сенци, неосветљен. Одједном се чуше пиштаљке железничара, фењери потрчаше крај вагона.

– У вагоне, у ва-го-не!

– Кре-е-ћи!

Мртав воз се почео осветљавати.

– Жу-у-ри!

Један официр је ишао крај вагона, са бележницом у руци. Дошавши према месту где је Ненад стајао са својима, он подиже поглед и погледа на перон: поглед му је био празан, мртав; лице је било озбиљно и непокретно. То лице, усред песме, следи Ненада. Шта је све то значило? Младићи љубе девојке, једни певају, други плачу, трећи, преморених лица, озбиљни и тужни, гледају на све то испијеним очима.

20. Обој **кружиће** испред одговарајућих тумачења одломка из романа Бранимира Ћосића.

- Сусретом на станици с ујаком Жарком почиње преображај Ненадовог дотадашњег доживљаја рата.
- Смена хронолошког и ретроспективног приповедања доприноси драматичности приповедања.
- Ненадовим певањем стиха *Чуј и од сада наше ђласе* приповедач истиче дечаков страх од рата.
- Стапање звукова различитог порекла, у хармоничну песму, у функцији је дочаравања општег јединства.
- Избор дечака за приповедача повезан је с поступком онеобичавања и другачијег виђења стварности.

ПРАЗНА СТРАНА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ИНТЕРНО

ПРИМЕРАК ЗА ШКОЛУ

ЗАЛЕПИТИ ИДЕНТИФИКАЦИОНУ
НАЛЕПНИЦУ

ЗАВРШНИ ИСПИТ НА КРАЈУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ТЕСТ

СРПСКИ ЈЕЗИК

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ОБРАЗАЦ

ИМЕ, ИМЕ ЈЕДНОГ РОДИТЕЉА/ДРУГОГ ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА, ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ БРОЈ УЧЕНИКА

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ОСНОВНА ШКОЛА _____

МЕСТО _____

ОПШТИНА _____

ПОТПИС ДЕЖУРНОГ НАСТАВНИКА _____

